

Ilmastotyön tilannekatsaus tiedoksi

Maakuntahallitus 27.03.2023 § 39
173/06.04/2023

Tiivistelmä

Uudenmaan liitossa on kehitetty viime vuosien aikana uutta toimintatapaa, ilmiölähtöistä ilmastotyön mallia. Se on organisoitu moniammatilliseksi vastuualueiden ja organisaatioiden rajat ylittäväksi yhteistyöksi ja samalla kytketty tiiviisti aluekehittämistyöhön, aluesuunnitteluun sekä liiton oman strategian toteuttamiseen että maakuntavaltuuston hyväksymän Toiminta- ja taloussuunnitelman painopisteisiin. Työn tavoitteena on edistää systeemistä muutosta ja ottaa ekosysteemikehittämisen toimintatapaa käyttöön liitossa. Ilmastotyö ilmastotiimeineen toimii liitossa ilmiöpohjaisen, poikkihallinnollisen ja sidosryhmiä osallistavan yhteistyöskentelyn pilottina, ja sen kokemusten pohjalta toimintatapaa voidaan jatkossa laajentaa soveltuvin osin myös muihin Uudenmaan kehittämisen kärkiteemoihin. Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää merkitä ilmiölähtöisen ilmastotyön tilannekatsauksen tiedoksi.

Selostus

Uudenmaan liitossa on otettu käyttöön uusi ilmiölähtöinen ilmastotyön malli Hiilineutraali Uusimaa -tiekartan ja sen toimenpideohjelman valmistelun yhteydessä vuosien 2020-2022 aikana. Uuden työskentelymallin taustalla on ilmastotyön haasteellisuus, laajuus ja kytkeytyvyys läpileikkaavasti liiton aluekehittämisen ja aluesuunnittelun ydintehtäviin. Samaan aikaan, vuoden 2020 alusta lähtien, liitossa on toteutettu omaa strategiaa, joka on tarjonnut hyvän alustan muuttua totuttuja toimintatapoja ja tutkia uusia tapoja toteuttaa liiton ydintehtäviä.

Ilmiölähtöinen ilmastotyön malli varmistaa ilmastotavoitteiden kytkennän keskeisiin liiton prosesseihin, kuten maakuntaohjelmaan, maakuntakaavaan, liikennejärjestelmätyöhön ja älykkään erikoistumisen strategiaan, sekä riittävät resurssit ja jalkautusmahdollisuudet ilmastotiekartan toimeenpanoon.

Työ käynnistyi liitossa toteutetulla Toteuttamisen kokonaisuus -prosessilla vuonna 2020. Siinä tunnistettiin vastuualueiden välisellä yhteistyöllä ilmastotyön kytkös liiton ydintuotteisiin ja hahmoteltiin ilmastotiekartan toimenpideohjelmalla ns. yhden luukun -periaatteella. Prosessissa hahmottui kolmen tason muutos, jossa liiton toimintaa on kehitetty perinteisestä institutionaaliseen ja reaktiivisesta toimintatavasta kohti yhteiskehittämisen proaktiivisempaa toimintatapaa, erityisesti nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

Ilmastotyön vaikuttavuuden lisäämiseksi liitossa pilotoitiin osana strategiatyötä ekosysteemikehittämisen toimintamallia, jossa tilannekuvien pohjalta lähdetään yhteiskehittämisen prosesseissa tunnistamaan haasteita ja uusia ratkaisuja. Hankkeita ja niiden tuloksia yhteenkytkemällä vahvistetaan alueellista yhteistoimintaa ja voidaan lisätä vaikuttavuutta. Sen nähtiin palvelevan myös rahoituksen tarpeita kohdentaa tulevaa rahoitusta niihin ilmastotyön haasteisiin ja osa-alueisiin, joilla maakunnassa puuttuu tekemistä. Tästä esimerkkinä syntyi Uudenmaan kiertotalouslaakso -aloite, joka tähtää alueelliseen kehittyvään ekosysteemiin ja systeemisen muutoksen tukemiseen kiertotaloussiirtymässä. Alueellista ilmastoyhteistyötä sidosryhmien kanssa on kehitetty tältä pohjalta quintuple helix -mallin mukaisesti.

Työ on organisoitu ilmastotiekartan painopisteiden mukaan kuuteen vastuualuerajaj ylittävään asiantuntijatiimiin liiton olemassa olevia työryhmiä hyödyntäen. Näiden teematiimien työskentely käynnistyi keväällä 2022 ja sitä vahvistetaan vuoden 2023 aikana. Teematiimit tarjoavat yhteiskehittämisen ja yhteisoppimisen alustan ilmastotyölle ja sen jalkautukselle. Esimerkkinä työskentelystä on vuoden 2022 aikana teematiimeissa laaditut ilmastotyön hallitusohjelmatavoitteet. Tavoitteena on kytkeä teematiimien työskentelyä myös maakunnallisiin yhteistyöryhmien työhön, innostaa ja voimauttaa sidosryhmiä ilmastotyöhön sekä laajentaa sen jalkautumista vahvemmin maakuntaan. Vuoden 2023 aikana tiimien työskentely keskittyy toimenpideohjelman päivitykseen ja lisätoimenpiteiden tunnistamiseen ilmastotavoitteen 2030 saavuttamiseksi.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi Uudenmaan liiton ilmiölähtöisen ilmastotyön toimintamallin.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti merkitä tiedoksi Uudenmaan liiton ilmiölähtöisen ilmastotyön toimintamallin.

Lisätiedot:

Vastuujohtajat Juha Eskelinen, Paula Autioniemi
Asiantuntijat Pia Tynys, Ilona Mansikka